

Компаративний аналіз кримінальних субкультур в структурі суспільства

Лекція 11. Кримінальні субкультури Півдня Італії

План

1. Передумови формування організованої злочинності на Півдні Італії.
2. Специфіка кримінальної субкультури Каморри.
3. Специфіка кримінальних субкультур Мафії і Ндрангети.

Література:

1. Александров Ю. К. Очерки криминальной субкультуры. Москва : «Права человека», 2001. 152 с.
2. Мальцев О. Вечный двигатель. ЧП «Издательский дом «Патриот». 2021. 155 с.
3. Мальцев О. Методическое пособие по исследованию субкультуры «Нарисуйте субкультуру». Одесса : ЧП «Издательский дом «Патриот», 2021. 130 с.

1. Передумови формування організованої злочинності на Півдні Італії

Найважливішими джерелами з проблематики організованої злочинності на Півдні Італії є такі книги: **Чезаре Ломброзо** «*Злочинна людина*» (1876 р.); **Джузеппе Алонгі** «*Каморра. Дослідження кримінальної соціології*» (1890 р.); **Карло ді Аддосіо** «*Дуель каморристів*» (1893 р.); **Маттео Ріньянезе** «*Правила та ритуали Каморри*» (1992 р.); **Роберто Савіанно** «*Гоморра*» (2006 р.).

Причини виникнення організованої злочинності на Півдні Італії: 1) *теплий клімат* Сицилії є сприятливим для безтурботного та безвідповідального життя; 2) соціально-політичні умови на Сицилії у ХУІІІ ст. характеризувалися повною дискредитацією *державної системи*, що погрузла в корупції. Шахрайство та злодійкуватість представників влади зумовили загальну деградацію та моральний розлад, поширення бунтарських настроїв серед населення. Подавити ці настрої та підпорядкувати населення могла лише організована сила, що представлена злочинними співтовариствами.

На думку **К. Аддосіо**, *каморра* – це штучно створена організація, яка була експортована з Іспанії. Каморра – точна копія іспанського таємного злочинного товариства «*Ла-Гардуна*», створеного наприкінці епохи Середньовіччя. Джерелом кадрів товариства були члени команд на галерах, які поставляли каторжників. В **Палермо** існує **Орден Францисканців**, який включає в себе три гілки. Перша гілка – **Орден Капуцинів** був сформований із піратів, які розкаялися. Друга гілка – **товариство Беаті Паолі**. Його

називали *орденом лицарів, орденом месників*, дехто вважав їх бандитами, а самі сицилійці – «людьми честі». В Королівстві двох Сицилій, у двох її столицях сформувалися два центри підготовки солдат. В *Неаполі* знаходився центр підготовки *бойовиків*, які вирішували завдання оперативно-тактичного характеру, а в *Палермо* центр підготовки найманих *вбивць*. Яке ж відношення мають монахи до бойової підготовки? Необхідно пам'ятати, що в ордені Францисканців народився *Орден Тамплієрів*, у якого була практика виховання рицарів.

Існує дві основні версії виникнення *Ордена Францисканців*. Перша версія стверджує, що він створений *Святим Франциском Ассизським* у 1209 р. як монашеський жебрацький орден. Це був міф, створений ієрархами католицької церкви. Друга версія полягає в тому, що *Венеція* – *колиска всіх орденів*. У Венеції було створено перший *Орден Францисканців*, а францисканці створили там рицарський *орден Архангела Михайла*, який пізніше став *Орденом Тамплієрів*. Також було створено *Орден Доменіканців* та *Орден Госпітальєрів*.

2. Специфіка кримінальної субкультури Каморри

Структура (ієрархічна драбина) Каморри включає такі ступені: *Юнак честі* – це той, хто закінчив школу, в якій перебував учнем, якому монахи Ордену Францисканців надають загальну підготовку і визначають його спеціалізацію. *Печотті* – це солдат, який потрапляє до центру підготовки після визначення його спеціалізації (бойовик або найманий вбивця). *Печотті ді старо* – керівник групи. *Печотті реджименто* – керівник підрозділу, до якого входять групи по 5-6 осіб, а підрозділ складає від 12 до 30 осіб. *Капо печотті* – особа, яка керує школою і виховує солдат. *Каморрист* – це особа, яка керує певною територією, давно працює самостійно, заслужила довіру, повагу та авторитет. *Капо суспільства* – особа, якій підпорядковуються каморристи і яка в Каморрі представлена в одній особі. *Капо каморра* – це глава Каморри, який через капо суспільства керує всіма.

О. Мальцев зазначає, що *Каморра* – це не організація, що виникла спонтанно (як вважав *Джузеппе Алонгі*) внаслідок сприятливого теплого клімату, а *добре спроектована* *знаючими людьми організація, що має строгу ієрархію, що включає до свого складу школи, розвідцентри, методологію підготовки тощо*. Це є держава в державі.

Каморра – це негласний апарат по контролю територій. Він був присутнім у кожному місті Іспанської імперії. Неаполітанська Камора стала відомою як злочинна організація лише в 1861 р., коли завершилося об'єднання Італії, а тому вона, по суті, опинилася на окупованій

території. Вже тут не було влади іспанського короля, але Каморра продовжувала діяти самостійно, вона залишалася дієздатною, її механізм був налагоджений і розкручений. Тепер вона слугувала сама собі. Система підготовки кадрів продовжувала працювати і поставляти нових членів для Каморри. Її структура стала аполітичною, не пов'язаною з новою владою. Для Каморри не було необхідності змінювати конституційний лад Неаполя, адже вона фактично продовжувала його контролювати. Отже, **Каморра** – це державна структура, створена Іспанською імперією для контролю окупованих територій, це організація зі своїми судами, школами і підготовчими центрами, члени цієї організації об'єднані в певному ієрархічному порядку, мають свої права і обов'язки, певний статус, що пов'язаний зі строком служби та заслугами.

Орден Францисканців придумав і втілював у життя механізм, що штучно створив злочинний світ Неаполя. Ті, хто здійснювали злочини, рано чи пізно потрапляли до в'язниці. Їх очікували члени *громадянського корпусу Ордену Францисканців*, які здійснювали відбір потрібних Каморрі осіб. Були певні домовленості з керівництвом в'язниці, що дозволяли членам громадянського корпусу зайти до місця ув'язнення, перевдягтися в ув'язненого, провести там необхідну кількість часу, а потім перевдягтися в цивільний одяг і вийти. В'язниці перетворювалися в «*академію злочинності*», де навчали майбутніх каморристів.

Перед початком навчання новобранців, їх *кваліфікували*, тобто визначали, в кого з них які схильності. Для підготовки кадрів у Каморрі існували спеціальні центри, куди відбирали підлітків від 13 до 15 років. Загальна підготовка тривала протягом одного року, а потім їх кваліфікували за трьома напрямками: *крадії, грабіжники, вбивці*. Підготовка бойовиків тривала два роки в **Апулії**, а найманих вбивць – у **Палермо**. Після закінчення підготовки ті, хто досягав 16-18 років, ставали *печотті* (солдатами). Солдати мали певний багаж знань і умінь, але для того, щоб їх підтримувати та набувати нових, була втілена система, яка змушувала всіх тренувати навички володіння зброєю – *дуелі*. Види дуелей: 1) *екзаменаційна дуель* є механізмом просування по службі; 2) *судова дуель* використовувалась при вирішенні спорів між членами Каморри; 3) *професійна дуель* відбувається у процесі професійної діяльності.

Висновки про роль Каморри в житті суспільства: По-перше, дуелі мали в Каморрі *багатофункціональне значення* – це і програма підготовки, і система контролю, і система

взаємодії між членами організації, і система вирішення конфліктів, і система природного відбору, тобто виявлення тих осіб, які можуть підвести в самий критичний момент. По-друге, всі названі елементи є необхідними для створення організації, яка здатна стати **нелегальним апаратом контролю над окупованою територією**. По-третє, **управління Каморрою** та подібними структурами здійснюється з допомогою трьох систем: *паралельна – громадянський корпус Ордену Францисканців, внутрішня – ієрархія, система підвищення рангів*, починаючи від юнаків честі і закінчуючи капо каморра. По-третє, *автоматична – дуелі*.

3. Специфіка кримінальних субкультур Мафії і Ндрангети

Основними кримінальними структурами півдня Італії є Каморра, Ндрангета, Мафія, виток філософії яких пов'язані з легендою про трьох лицарів. **Мафія** сприймає трьох лицарів як команду корабля, а тому у них формується *корабельна філософія*. Мафія – це вічна ескадра кораблів, вона створюється зі швидкістю формування екіпажу корабля (30 днів). Запуск **Каморри** потребує набагато більше часу, адже вона генерує кадри, а для їхньої підготовки потрібен час. **Ндрангета** – це вічна організація у вигляді підводного човна. Її вічність та незатоплюваність гарантується *механізмом потрапляння в організацію*. **Ндранга** – це сім'я, в ній народжуються. В середині організації всі кровні родичі, звідси виникає *клятва крові*. Існує ще два шляхи потрапити в Ндрангету: 1) у в'язниці; 2) повязати себе кровними узами із членом Ндрангети.

Механізми підбору нових кадрів у Мафію і Каморру мають не лише деяку схожість, але й значні відмінності. Середовище, з якого вербуються ці кадри, формується різними суб'єктами: в Каморрі це середовище створюють провокатори з громадянського корпусу ордену Францисканців, а в Мафії – *чепероні*.

Чепероні – це шанована людина, яка здійснює догляд за певною територією (від готелю до кварталу). До нього всі йдуть зі своїми проблемами і він завжди знає як вирішити будь-яке питання. Маючи широке коло спілкування, чепероні відбирають кадри для Мафії. Відібрані кадри після вчинення проступка, що характеризує особу як солдата, проходять обряд посвячення і стають повноправними членами Мафії. В цей момент перед молодою людиною відкриваються такі шляхи: 1) тупиковий (але почесний для члена Мафії) – шлях *палача*; 2) шлях до досягнення рангу *капореджіме*, який очолює певну групу; 3) досягти

рівня *чепероні*, а потім припинити злочини і створити власну сім'ю, для чого йому буде виділено певну територію для контролю.

Підготовка кадрів у Мафії здійснюється індивідуально і залежить від чепероні та печотті. У Ндрангети своя програма підготовки, яка починається з п'яти років і передбачає навчання в університеті, де передбачена строга програма. В Мафії і Каморрі *освіта державного зразка* не цінується, а в Ндрангеті, навпаки, вона завжди вітається, адже відкриває можливості засвоєння важливих соціальних ролей.

В Каморрі та Мафії заробляти гроші не навчають, хоча всі механізми, які дозволяють це робити, відомі.

У Ндрангеті місце людини в ієрархії визначається *кількістю зароблених грошей* – чим більше, тим вище становище в ієрархії і, відповідно, навпаки. В Каморрі рух в ієрархії забезпечує зовсім інший показник – *настільки якісно виконуються доручення керівництва*.

Управління в кожній із організацій має свою специфіку. В Мафії склалася *дворівнева структура*: 1) *чепероні*; 2) *капореджимі* та солдати. В Каморрі управління влаштоване інакше – у *каморриста* є своя територія, за яку він відповідає. Якщо ж виникають конфлікти або треба навести порядок, то в його підпорядкуванні знаходяться солдати, які за його розпорядженням зразу ж усе вирішують. У Ндрангеті управління організацією влаштовано з поділом на рівні, а кожному рівню відповідає ранг в ієрархії організації. І для кожного рангу визначено свої обов'язки, завдання, рівні відповідальності, контролю та рівні бізнесу. В Мафії керівним ланцюгом є *капо*. У Ндрангеті теж є капо, якому всі підпорядковуються, але якщо мова йде про встановлення порядку в організації, то *всі підпорядковуються загальним правилам і правила первинні*, тобто дисципліна в Ндрангеті понад усе.

Кардинальною відмінністю Ндрангети від Каморри та Мафії є *схильність до політики світової експансії*. Якщо у Ндрангеті формується нова ндрина, то для неї обов'язковою умовою є переселення на іншу територію.

Вивчення *конфліктів та війн у середині цих організацій* засвідчує, що їх виникнення в Мафії та Каморрі не є рідкісним явищем, а в Ндрангеті за всю історію її існування відомо тільки про два таких випадки.